

UCHWAŁA NR 237/XV/2025
RADY MIASTA RYBNIKA

z dnia 5 czerwca 2025 r.

w sprawie wystąpienia z apelem do Prezesa Rady Ministrów o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wypracowanie nowych, bardziej efektywnych mechanizmów finansowania potrzeb oświatowych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz § 10 ust. 2 załącznika do uchwały Rady Miasta Rybnika nr 29/III/2018 z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miasta Rybnika

na wniosek grupy radnych, po zaopiniowaniu przez Komisję Edukacji,

Rada Miasta Rybnika

uchwala:

§ 1. Wystąpić z apelem do Prezesa Rady Ministrów o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wypracowanie nowych, bardziej efektywnych mechanizmów finansowania potrzeb oświatowych.

§ 2. Apel stanowi załącznik do uchwały.

§ 3. Uchwałę przekazać Prezesowi Rady Ministrów oraz posłom i senatorom z terenu województwa śląskiego.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miasta.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta

Krzysztof Szafraniec

APEL

Szanowny Panie Premierze

Jako radni Miasta Rybnika zwracamy się z apelem o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wypracowanie nowych, bardziej efektywnych mechanizmów finansowania potrzeb oświatowych. W październiku 2024 r. została przyjęta nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2024, poz. 1572). Wprowadziła ona m.in. pojęcie „potrzeb oświatowych” w miejsce dotychczasowej subwencji oświatowej oraz dotacji przedszkolnej. Pokrycie potrzeb oświatowych miało zostać zapewnione w zwiększonych dochodach z tytułu udziału w podatku PIT i CIT. Władze samorządowe liczyły, że zmiana spowoduje prostsze zasady rozliczeń, a powstały deficyt w finansowaniu oświaty, który narastał w latach 2018-2023, zostanie znacząco zmniejszony. Tak się nie stało. Zmiana, z systemowego punktu widzenia, ma charakter kosmetyczny. Pomimo dużego pozytywu, jakim jest dostrzeżenie konieczności finansowania przedszkoli, nadal wyliczenia potrzeb oświatowych nie odzwierciedlają rzeczywistych wydatków w zakresie oświaty. Ustawa o dochodach zawiera nowy mechanizm korekcyjny, polegający na tym, że po dwóch latach Ministerstwo Edukacji sprawdzi, czy środki finansowe przekazane samorządom w 2025 roku były odpowiednie. Niestety na dzień dzisiejszy nie są znane zasady, na jakich będzie się to odbywać. Przykładem braku stabilności w finansowaniu zadań oświatowych jest zmiana sposobu naliczania środków na kształcenie specjalne osób z orzeczoną autyzmem, zespołem Aspergera czy niepełnosprawnością sprzężoną, o której samorządy dowiedziały się praktycznie w grudniu 2024 r. Zmiana ta spowodowała znaczne zaniżenie potrzeb oświatowych, ponieważ opierała się na danych z 15 maja 2024 roku. Wiele jednostek oświatowych nie posiadało danych dotyczących godzin wsparcia, a organy prowadzące nie dysponowały narzędziem, które pozwalałoby na monitorowanie tego zagadnienia. Kwota wydatków bieżących dotyczących oświaty stanowi największą część wydatków bieżących na wszystkie zadania realizowane przez jednostki samorządowe. Dlatego też każde zmiany w sposobie finansowania oświaty powodujące wzrost luki finansowej tego obszaru generują poważne problemy w całym budżecie samorządu.

Wyrażamy nasze głębokie zaniepokojenie obowiązującymi mechanizmami finansowania oświaty, które nie odpowiadają realnym potrzebom jednostek samorządu terytorialnego, nie przyczyniają się do zmniejszenia istniejącego niedoboru, a wzmacniają niepewność w zakresie już stosowanych rozwiązań. W związku z tym wzywamy do jak najszybszego wprowadzenia zmian zapewniających efektywne wydawanie środków publicznych w zakresie oświaty, a także w ślad za stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego postulujemy o:

- 1) rzetelne wyliczenie potrzeb oświatowych w oparciu o realne wydatki na oświatę,
- 2) wprowadzenie standaryzacji usług oświatowych,

- 3) umożliwienie samorządom podejmowanie decyzji o kształcie sieci szkół i placówek oświatowych na swoim terenie - opinia kuratora w sprawie przenoszenia, łączenia czy likwidacji nie powinna być wiążąca,
- 4) zmiany w zakresie sposobu dotowania i kontrolowania szkół nie samorządowych - oparcie dotowania o dane wprowadzane przez te podmioty do systemu informacji oświatowej, zobowiązania ich do stosowania minimalnych standardów organizacyjnych wymaganych w szkołach publicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Odpowiadając za rozwój naszego miasta oraz zapewnienie jego mieszkańcom możliwości kształcenia na odpowiednim poziomie, jesteśmy zobowiązani do zaapelowania do Rady Ministrów o pilne wprowadzenie nowych rozwiązań w zakresie finansowania oświaty, które pozwolą na utrzymanie wysokich standardów jej funkcjonowania i zapewnią niezakłócone wykonywanie innych zadań publicznych.